

Dispp. Thh. Vol. 1.



Oelth 61 Q (1-34)

2
3
4
5
6
7
8
R



Disputatio Quinta
De
DATIS CHRISTO
in tempore:

In qua agitur

De vocula EST, ejusq; propria vi, ac germana significatione,
Ex Matth. 28.

Mihi data est omnis potestas in caelo & in terra.
ET

Ego sum vobiscum usq; ad consummationem seculi.

PRÆSIDE

GREGORIO FRANCO THEOL. D.
& Prof. Viad.

RESPONDENTE

JOHANNES-CHRISTOPHORO HUEBNERO,
Publicè Clw̄ Jec̄, ad diem 17. Febr.

1. Tim. 1. v. 7.

Non intelligunt, neq; que loquuntur, neq; de quibus affirmant.

*S. Maximus in disp. cum Pyrrho Monothelita. p. 695. T. VIII.
ap. Bar. in annal.*

*Rem ipsam loquor: nihil me tam à vobis abalienavit,
quam mutabilitas vestra & inconstantia, id est, in a-
lias alio tempore transire sententias & in nullo sensu
permanere.*

Typis exscripsit

FRIDERICUS HARTMANNUS
Bibliopola.







Olenne est nova

rum opinationum authoribus & patronis, qui curiosè arguti esse volunt, & * sapere, supra quàm oportet sapere & supra id, quod scriptum est, partim fastidire, partim in alienissimos à scri-

ptura sensus torquere usitados in Theologia terminos: quo fit, ut his salutaris & regiae viae indicibus quasi quibusdam Mercurialibus statuis è conspectu discentium ac docentium remotis, in devia omnia abripi, & errorum praecipitia delabi necesse sit imperitos & *ἀσχετῶν*. 2. Pet. 3. vers. 16.

* Rom. 12. v. 3. 1. Corinth. 4. v. 6.

II. Hoc si quisquam alius, certè Sophistæ quidam nostri temporis egregiè hactenus praestitisse, & quasi palmam omnibus aliis in eo *νοσηίας* genere praeripuisse videri possunt, 1. Vocabula *cōcreti, abstracti, unionis, cōmunicationis, proprietatum, operationum, particularum reduplicativarum, caeli, inferni, ascensionis, sessionis ad dextram, &c.* mirificè intrincando. 2. Arcanos suos modos, quibus tãquam arietibus quibusdam in speciem quidem & coram vulgo plausibilibus, sed reverà invalidis, Veritatis arcem oppugnare conati sunt, identidem ingerendo atque urgendo. 3. Contradictoria, & adversis quod ajunt, frontibus inter se pugnantia malè quadrantibus quibusdam distinctiunculis palliando, arcanitatis suæ colore infuscando, & idem re ipsa simul verum & falsum esse asseverando.

III. Unde effloruerunt egregia illa emblemata & fanat-



ricorum specimina ingeniorum à quibus accepimus, corpus CHRISTI in loco esse *localiter*, & extra omnia loca simul eodemque tempore *illocaliter*: esse *naturaliter* circumscriptum, *supernaturaliter* simul eodemque tempore incircumscriptum: simul *finitum* & infinitum, seu *non definitum*: esse *modo corporis* in uno loco, *modo non corporis* in omni loco: esse in se unitum & *continuum* in uno loco, & simul eodemque tempore per infinita loca & per intercedentia corpora alia à seipso *divulsum*: Ubique non esse *in se*, sed ubique tamen esse *secundum substantiam*, &c. Similia his sunt, quæ jactitant, & obrendunt in Eucharisticâ controversiâ, nempe, Pani inesse corpus Christi *quantum*, sed non *quantitative*: comedi ore, sed non *oraliter*: &c. &c. Sic nimirum isti fabulantur, non fabuloso modo: calumniantur non calumnioso modo: arguantur, non arguto modo. *Φησὶ δὲ τὸ Φημι, καὶ οὐκ ἔχω, τί Φῶ*, inquit ille, Et quid est, profanas vocum novitates sectari, si hoc non est? 2. Timoth. 2. v. 16.

IV. Hæc si in Ecclesia invalescere inciperet barbaries, nullum certè tam immane portentum foret: ad quod amplectendum cerebrosi quidam & infani novatores nos non conarentur adigere. Quidni etiam tenebrio aliquis mihi persuadere conetur, nivem, verbi gratia, albam simul & nigram esse? albam in se & naturaliter, seu secundum modum nivis, ut illis loqui libet; nigram secundum modum nigredinis, seu singulari quodam arcano & hyperphysico modo: sic Platonem sedere secundum modum sessionis, non sedere secundum modum stationis, supernaturalem quendam & arcanum: Æthiopem esse album secundum dentes, nigrum secundum dentes, si cogitetur

gitetur esse talis naturali ac supernaturali modo. Sic in re
proposita, Christum mortuum quis dicere posset, more
naturæ, & pro conditione communi hominum reliquo-
rum; non mortuum ratione quadam divina, & ineffabili,
præfertim si cogitetur Humanitas fuisse unita verbo vi-
vifico & immortalis, & habuisse realiter sibi communica-
tam immutabilis vitæ proprietatem, &c. Cogitationibus
enim & considerationibus isti sua omnia sese abunde
constabilire posse confidunt.

V. Tantam in homines benè natos cadere posse impe-
ritiam non credidissimus: nisi eadem *ἀπώστια* ἢ *με* *διαβολας*
quosdam priscos dementasset hæreticos. Unde Patribus
ansa suppeditata fuit iis occurrendi, nosque adversus e-
jusmodi phantasmata præmuniendi.

VII. Sic Augustinus in Psal. 93. Tom. 8. pag. 1054. *Si di-
xerimus: inquit, quia non erat tristis cum Evangelium dicat:
Tristis est anima mea usque ad mortem: Ergo & quando
dicit Evangelium: Dormivit Jesus: non dormivit Jesus: Et
quando Evangelium dicit: Manducavit Jesus, Non manducavit
Jesus: surrepet vermiculus putredinis, & nihil sanum relinquet,
ut dicatur, quia & corpus non erat verum, & carnem veram non
habuit. Quicquid ergo de illo scriptum est, Fratres, factum est,
verum est.*

VII. Tertullianus, contra eos qui carnem Christi quæsti-
onibus distrahunt (verba ejus recito) tanquam quoquo
modo aliam præter humanam, & qui nativam verborum
significationem pervertunt, ut dogmata sua sub iis occul-
tent, in eo ipso libro quo *naturalem carnis Christi veritatem*
qualis fuit in Abrahamo (sic enim ibi loquitur disertè) ad-
versus Marcionem defendit, ita scribit: p. 23. *Apud nos ni-*

bil dubium, nec retortum in ancipitem defensionem: Lux, lux: & tenebra, tenebra; & est, est: & non non: Quod amplius hoc, hoc à malo est, Peperit, quæ peperit, &c. Et paulò post: Quod Esaias jaculatur in sugillatione hereticorum ipsorum & inprimis, Væ qui faciunt dulce amarum & tenebras lucem; istos scilicet notat, qui nec vocabula ipsa in luce proprietatum suarum conservant: ut anima non alia sit quam qua vocatur, & caro non alia quam qua videtur, & Deus non alius quam qui prædicatur. Benè, quod idem veniet de cælis qui est passus: Idem omnibus apparebit, qui est resuscitatus! Et videbunt & agnoscent, qui eum confixerunt: Utique ipsam carnem in quam sevierunt: Sine qua nec ipse esse poterit, nec agnoscì. Omnia periclitantur aliter accipi quam sunt, & amittere, quod sunt dum aliter accipiuntur, si aliter accipiuntur, si aliter quam sunt cognominantur. Fides nominum salus est proprietatum. Ibidem Tertullianus p.: 19, circulatorium. Christum vocat, qui carnem gestet sine ossibus duram sine musculis solidam, sine sanguine cruentam, sine tunica vestitam, sine fame esurientem, sine dentibus edentem, sine lingua loquentem. Denique omnia quæ ibi extant in Con- & Transsubstantiatores quasi ex professo scripta videri possunt. His enim licuit, cum Valentiniano (verba Tertulliani iterum retineo) ex privilegio heretico carnem Christi spiritualem comminisci. Quidvis eam fingere potuit, quisquis eam credere noluit, &c. p. 20. ib. in Edit. Paris. An. 80.

** Hæc est de scriptio ejus Christi, qui substantialiter est in hostia.*

pag. 14.

V III. *Athanasius in lib. de salutari adventu Jesu Christi Tom. I. p. 499. Ἀλλὰ ὑμεῖς inquit, πάντῃ τῷ Φύσιν λέγετε, καὶ ὀνομάζετε, ἵνα μὴ ποτε καὶ Φύσιν διηγέμενοι τῷ ὀνομασίᾳ ἐπιληθεύσητε τῷ λόγῳ, ὃ καὶ εἰδρωπὸς γέγονεν ἀληθῶς ὁ χριστός, id est, sed vos præter naturam omnia dicitis & appellatis ne pro natu-*

74.



ra rerum verba facientes negotii fidem approbetis, nimirum,
quod verbum homo vere sit factum.

IX. Idem Athanasius ex eodem fundamento castigat quosdam sui temporis fanaticos, qui Deum verbum impassibiliter passum esse asserebant, *O stultam* (inquit) *sapientiam!* *o joculariam disputationem!* *qua more puerorum in arena ludentium domum eadem opera & construit, & destruit. Passus est impassibiliter. Antequam audiam hoc verbum, quid significet; Passus est, obliviscor. Nam quod adjicitur, impassibiliter, id est mortem & sepulturam & resurrectionem tollit: in quibus salutis nostra cardo vertitur. Si enim passus est, quomodo impassibiliter? si impassibiliter, quomodo passus est? Loquemur sine voce? intelligemus sine mente? Viditne quis labentem aliquem citra lapsum, excitatum, in ex perrectum, laborantem sine labore, sapientem insipienter, loquentem inutiliter, solutum indissolute? ut dicamus, Passus est impassibiliter. Quae ista est summa dementia? quis effrenatus furor? quae caeca mentis vesania? de mysterio omnium maxime venerando ea loqui quae magnos risus excitent? polliceri rationi congrua, & a ratione alienissima proferre? ita respondere, ut videre non respondisse? interpretationem adhibere, re explicanda obscuriorem, & majoris dubitationis matrem? Qui sit, quod Sanctorum nemo tam alta sapere & illo ab adversariis tantoperè celebrato verbo uti potuit; Passus est impassibiliter (esse in omni loco illocaliter) Ipsa sacra litera tot capitibus distincta, quid est cur magnificam hanc arcanorum revelationem nobis non detexerunt? &c. Demum concludit Athanasius his verbis: *Aut vera igitur omnia illa credenda, adeoque passio ipsa vera confitenda: aut si passio impassibiliter facta fuisse dicatur, figurata, phantastica imaginaria omnia fuerint necesse est.* Hac ille Tom. 2 p. 255 & multò ibidem plura, quae in phantasticum imaginarium Ubiquisticum corpus examuissim conveniunt. Sed*

X. Sed jam ne longius abeamus, Specimen quoddam huiusmodi vertiginis ostendendum est. Non excutimus autem omnes terminos qui hic occurrunt: sed τὸ περιεχτικὸν *Est* tantum intuebimur, ejus vim atque officium ostendemus, & abusum monstrabimus.

XI. Quia enim de supposito seu personâ voce *MIHI* designatâ primùm egimus, & de ἐξοσια postea disputavimus, verba etiam *dandi accipiendi, habendi* suo loco elucidavimus, restat, ut nunc ad voculam *Est* (quippe quæ in omnibus enuntiationibus, sive expressè, sive impliciter continetur) nos convertamus. Nam ne hanc quidem nobis salvam reliquit tenebricosa quorundam capitum fuligo.

XII. Ex eo namque, quod in hac valedictoria sententia omnem potentiam sibi datam Christus profiteretur, & se futurum nobiscum pollicetur: quidam evincere volunt, omnipotentem, & omnipresentem humanitatem Christi esse, omnipotentiam & omnipresentiam eam, quâ ipse λόγος ubique & præsens & potens est, id est, absolutâ.

XIII. Consideratiùs hoc à nobis ideò faciendum est, quia continetur in vocula *est* summa & incommutabilis veritas, quæ nulla sese supernaturalis & arcani modi exceptione eludi aut elidi patitur. *Omne n. quod est, quando est necesse est esse.* Unde quicquid per *est*, & *non est* de eodem affirmatur simul & negatur, contradictionem implicat, quæ ipsi divinæ summæque veritati ac necessitati adversatur.

XIV. Quare licet millies vocifereris, esse aliquid tale *naturaliter, & supernaturaliter* simul tale non esse, contradictionem tamen non effugies. Falsum enim est, contradictionem à causa supernaturali verificari posse: imò blasphemum est & insanum, dicere, *Deum posse facere, ut aliquid*

non.

non sit id quod est, eo ipso quando est; seu, ut simul sit, & non sit id, quod est, seu esse dicitur.

XV. Idque non tantum in necessariis, sed etiam in contingentibus obtinet. Si enim verum est, me jam scribere, nullo modo ac ne supernaturali quidem & divino verum esse potest, me non scribere.

XVI. *Huic veritati* (in virtute voculae *Est* contenta per eamque expressa) *Deus non potest adversari in quo est ipsa summa & incommutabilis veritas: quo illustratur, ut sit, quicquid in quorumque animis & mentibus verum est.* Verba sunt Augustini lib. 26. contra Faustum Manich. c. 5. Tom. VI. P. 463.

XVII. Quare non dubitaverim affirmare, possibilitatem omnem in rebus; quatenus etiam Dei potentiae subji-
ciuntur, à vocula *est* mensurari, saltem quatenus intelligimus, id omne fieri posse, quod non implicat contradictionem: & contra, ἀδύνατον simpliciter esse, quod in hoc veritatis principium, inque hanc possibilitatis mensuram, incurrit.

Thomas p. I. sum. q. 25. ar. 3. Quicquid potest habere rationem entis, continetur sub possibilibus absolutis, respectu quorum Deus dicitur omnipotens.

XVIII. Argumentum non incongruum huc acciri potest ex verbis Pauli, quae habentur, 2. Corinth. 1. v. 19. *Iesus Christus* (qui est ipsa veritas) *non fuit etiam & non, sed etiam fuit in ipso.* & ex præcepto, quod inde in mores redundat (ut perfectionis nostrae indice) ab ipso Christo tradito Matth. 5. v. 37. & repetito à Jacobo Apostolo c. 5. v. 12.

XIX. Evidenter quoque id monstrant dicta omnia, quae Deum veracem esse testantur, quae negant, ipsum mentiri posse, mutari posse, &c. &c. quae nobis confirmant, solum Diabolum esse mendacem. Mendacium n. est contradictio.

B

20, Sed

XX. Sed ad rem Dico ergo, impossibile esse, unum de altero verè affirmari posse, id est, dici verè posse, unum esse alterum per verbum substantivum *est*, nisi revera unum sit alterum, per aliquem modum identitatis: nisi, inquam, revera subjectum sit id, quod est prædicatū & econtrà: nisi unum quid & idem insit prædicato simul & subjecto, secundum quod alterum cum altero per vocabulum substantivum est jungatur, & ut, scholastici loquuntur identificetur. *Breviter.* In omni affirmatione propriè dictà nomine *est* significatur aliqua identitas subjecti & prædicati.

XXI. Atque hæc est identitatis & secundum eam affirmationis, qua unum esse alterum verè ac propriè dicitur ratio communissima: quam omnes animo concipiunt, & per affirmationem intelligunt: quemadmodum negatio unius de altero nihil aliud est, quam distinctio rei unius ab altera, quam ipse Aristoteles *διαίρεσιν* vocat, sicut affirmationem *ὁμολογῆσιν*.

XXII. Res quidem manifestior est, quàm quæ exemplis egeat. Addamus tamen propter obstreperos aliqua: Christus confirmaturus discipulis post resurrectionem, se eum ipsum esse, qui ante cum ipsis versatus fuerat, non alium; *Ego, inquit, ipse sum.* Luc. 24. v. 39. Dominus cum legem promulgaturus Israelitis, ostendere vellet, se eundem esse, qui filios è servitute Ægyptiaca liberasset, *Ego, inquit, sum Dominus tuus, qui eduxi te è terra Ægypti.* Exod. 20. v. 2. &c. Identitatis ergo hujus nota est affirmatio: quæ fit per vocabulum *est*. Nec planè habemus alium modum, quo identitatem declaremus, nisi per ejusmodi affirmationem.

XXIII. Est autem hæc identitas duplex, *forma* alia, alia *suppositi*: Quicquid enim affirmatur esse alterum, aut est unius



unius ejusdemque cum illo essentia & natura, aut est secundum suppositum idem cum eo, de quo enunciatur. Sic homo dicitur animal, quia animalis natura in homine est. De hoc lacte dico; *boc album est dulce, & hoc dulce est album*, quia idem est suppositum quod simul album & dulce est. In his: *Jesus est homo, Petrus est homo*, & formæ significatæ, & suppositi concurrunt identitas, secundum quam prædicatum de subjecto verè affirmatur. *Mater virgo est, & virgo mater* identitate suppositi. Mater est, propter partum, qui in hac Matre & Virgine est. Virgo est propter illibatam, pudicitiam, quæ idem in hac matre & virgine una est & eadem. Et hic solus est usus particulæ, *est*, si propriè accipiatur: nec ullum exemplum, contrarium afferri potest: nempe, ut in omni enuntiatione, qua unum de altero propriè affirmatur, aliquam identitatem utriusque significet.

XXIV. Quod cum ita sit, sequitur, in his etiam propositionibus: *Deus homo est & homo est Deus, est omnipotens, est æternus, ubique præsens, &c.* esse aliquam identitatem. Constat autem Deum esse hominem, quia una est persona Dei & hominis. Neque enim homo propter naturam divinam identicè est id, quod est Deus, sed propter hypostasim tantum divinitatis filii, in qua subsistit humana natura: per quam fit, ut hic homo ita subsistens filius Dei sit & dicatur.

XXV. Omnes ergo prædicationes quæ hanc identitatem non complectuntur vitiosæ sunt, legitimæ contra quæ eandem includunt. Ratio est quia *omnis propositio affirmativa falsa est, si subjectum & prædicatum non supponunt pro eodem.* Quod cum immotè verum sit, nunquam certè Humanitas, vel Christus secundum humanitatem Deus, omnipotens, ubique existens esse potest. Ratio est: quia Humanitas non est suppositum seu persona, secundum quam so-



Iam homo Deus omnipotens, æternus; Deus homo mortalis, circumscriptus, finitus, natus est, & dicitur.

XXVI. Non est divinitatis genetrix inquit Maxentius ut tu Nestorinos credere autumas, quamvis propriè & verè sit Dei genetrix: quia non divinitatem Dei verbi sed Deum verbum ex se factum genuit. Dial. 1. apud Siml. in narrat. controuv. de perf. Christi pag. 56. Constat enim Dominum nostrum Jesum Christum totum Deum & hominem: totum Deum etiam cum corpore, sed non secundum corpus Deum: totum hominem, etiam cum divinitate, sed non secundum divinitatem hominem: totum rursus adorabilem, etiam cum corpore, sed non secundum corpus adorabilem: totum adorantem, etiam cum divinitate, sed non secundum divinitatem adorantem: Totum increatum etiam cum corpore, sed non secundum corpus increatum. Hæc est confessio Patrum Antiochenorum in Concilio Ephesino.

*XXVII. Patet hinc quo sensu homo Christus Deus sit, nempe non secundum humanitatem Deus, sed secundum hypostasin humanitatis suæ. Et verè tamen, ac propriè, imò substantialiter hic Homo Deus est: quamvis humana natura, ne in hypostasi quidem, ullo modo sit Deus, æterna, ubique existens, &c. Sicut nec Deus secundum naturam divinitatis ullo modo natus est, aut natus esse dicitur. Ex quibus certè proprietas voculæ *Est* clarissimè elucescit. Ac si ullo modo nasci identicè competeret Deo verbo secundum suam naturam, non jam ἀμύτως vere dici posset, ad Hebr. 7. v. 3.*

XXVIII. Quare eos, qui humanitatem ipsam volunt esse, omnipræsentem & omnipotentem, affirmare necesse est, Divinitatem modo quodam unum quid & idem esse cum natura humana. At hoc planè impium est & impossibile. Quod enim est unum & idem cum humana natura, non est vere

vere natura divina. Nam natura divina prorsus est aliud quiddam à quacunque natura creata. Neque potest ullo arcano modo cum re creata *unum & idem* esse, quin amittat suum esse. Si quidem eo ipso, quo est, differt & est aliud quiddam à quocunq; altero.

XXIX. Quare cum affirmant Christum secundum divinam & humanam naturam esse *unum quid & idem*, certè neque divinam neque humanam naturam nobis relinquunt, sed utramque suo esse exspoliant: quod Hieronymus ostendit, his in symbolo ad Damasum verbis: *Illorum quoque execramur, (inquit) blasphemiam, qui novo sensu asserere conantur, à tempore suscepta carnis omnia, quæ erant Deitatis, in hominem demigrasse, & rursum quæ erant humanitatis, in Deum esse transfusa: ut, quod nulla unquam heresis dicere ausa est, videatur hac confusione utraq; exinanita substantia, Deitatis scilicet & humanitatis, & à proprio statu in aliud esse mutata.*

XXX. Hoc omnino etiam sentire videntur adversarii: quando voculam *Est* exponunt, & per vocabula *Homo, Deus* non suppositum divinæ & humanæ naturæ, sed Naturam ipsam humanam vel divinam intelligere se dicunt, cum respectu tamen, ut loquuntur, ad suam hypostasim.

XXXI. Instant tamen (id quod *περὶ τῶν* eorum *ψευδῶν*, & omnino palmarum est) propter unionem humanitatis cum divinitate omnia hæc, quæ ipsi asserunt, verificari, nempe, Humanitatem esse omnipræsentem, omnipotentem, &c.

XXXII. Verùm multiplex est hic eorum error, quem ex aliis aliàs fundamentis revicimus: nunc ex natura saltem veræ affirmationis quæ fit per voculam *Est* cum re darguere libet: idque eò diligentius & plenius, quò illi latius evagantur hoc *μορμολυκείῳ* fascinati, q. vera unio effici-

B 3.

cere.



cere etiam in Cœna sacrâ possit, ut alterum de altero ὁμοειδῆς; per voculam *Est*, & quidem propriè prædicetur.

XXXIII. Falsissimum hoc est. Si enim Panis Evcharisticus esset propriè corpus Domini, omnino sequeretur, aut panis & corporis eandem esse naturâ & formam, aut suppositum utriusque unum & idem esse: nisi forte cum Pontificiis panis materiam abiisse, corporisq; pro eo substantiam accessisse dicere malint.

XXXIV. Ratio est, quæ nullam prorsus patitur instantiam, hæc nempe; *Quod unio per se sola nunquam tantum efficere queat: ut propter eam res de re identicè prædicetur.* Nunquam enim corpus anima, vel anima corpus esse affirmatur: nunquam divinitas humanitas, aut contrâ esse dicitur: quantumvis arctissimè inter se uniantur: nunquam ferrû ignis est aut contra: nunquam digitus brachium est: et jam si hæc duo non tantû in supposito uniantur, sed etiam essentiam communem habeant.

XXXV. Instabis; *Ferrum ignitum* dici Resp. Manifesta hic est identitas suppositi & formæ. Ignitum enim quid aliud significat, quam subjectum cum forma accidentali ignis, qui est calor? Neque alia ratione *Ignitum ferrum* dicitur, quam aqua calida, aut prunæ ignitæ: Vinum ignitum quod semina quædam caloris in se habeat, ut Gellius ait libr. 17. c. 8. Apulejus Martis stellam ignitam vocat, saltem propter colorem ignis, quem repræsentat. Eum vere formaliter inesse huic stellæ quis negabit? Nisi Ergo Adversarii Humanitatem velint facere subjectum divinarum proprietatum & ἐνεργειῶν, nunquam certè hoc obtentu evincant, Humanitatem esse omnipræsentem & omnipotentem.

XXXVI. Hic tamen ne quæso nobis obstrepat aliquis suis confusionibus, quas extricavimus jam pridem. Posse enim
suo,



suo sensu, & eo quidē sextuplici, omnipræsentiā & omnipotentiam Humanitati Christi attribui jam falsi sumus in thesibus de *ἐξοσία*. Nunc de absoluta omnipotentia & existentia divinitatis in omni ubi agimus, per quam Adversarii omnipotentem & ubique existentem esse affirmant Christi humanitatem, ratione unionis factæ in persona, quod falsum & absurdum esse ostendere nitimur.

XXXVII. Non attendimus etiam hic alias quasvis enunciationes improprias, denominativas, vel etiam planè hyperbolicas: quas in sanctis Patribus identidem occurrere nemo ignorat: secundum quas liceat tibi *divinitatem humanam* & *humanitatem divinam* dicere cum Augustino: Cum *Vigilio divinitatem clavem confixam* esse: cum Fulgentio, *virtutem Deitatis esse passam*; cum Eusebio *absorptam esse* (*ναρτικῶς*) *humanitatem in divinitatem*, Sed nos accuratæ veritatis vestigia nunc premimus.

Ideoque affirmamus, contra adversarios, *nullam omnino tantam unionem aut conjunctionem esse, fuisse, aut futuram esse, cujus vi res unita de se mutuo predicari possint* *καὶ ἀλλήλων*; ac proinde falsum esse, quod ipsi dicunt; Naturam de natura prædicari in propositionibus de filio Dei: seu humanitatem unitam verbo, Deum, esse & dici (id enim nisi fallor, ipsis est concretum humanitatis) verissimum econtra esse, de persona propter identitatem hypostaseos naturarum attributa sine discrimine prædicari: nequaquam autem de naturâ vel divina humanas vel humanâ divinas proprietates enuntiari posse.

XXXVIII. Fuit hoc diligenter animadversum à Patribus, præsertim post certamina mota ab Euty chete. Ita *Rusticus Diaconus* in eruditissimo Dialogo contra Acephalos: c. 10. p. 154. ap. Simler, in scriptis, Veterum de perf. Christi: *Non Deus verbum, inquit, per divinam naturam, sed divina natura*

per

per Dei verbi personam unita dicitur carni. Si enim tota Trinitas incarnari voluisset, tunc forsitan justè ipsa per semetipsam fuerat incarnata natura: omnia enim, quæ illi natura, secundum se & propter semetipsam adsunt, communia Trinitatis, & non propria unius soliusque personæ sunt. In humanatio autem non Trinitatis communis, sed propria solius est subsistentia verbi. Incarnatus est igitur & Deus verbum & natura ejus, sed ille quidem per semetipsum, & secundum quod & ipse: illa vero non ita, sed per personam. Igitur Deus verbum secundum semetipsum quidem unitus est carni: una enim persona & una subsistentia facta est cum carne: secundum naturam vero conjunctus est potius quàm unitus: due enim mansere natura: & per comparationem verbum potius unitum est carni, quàm natura ejus, & ob hoc istud potius.

XXXIX. Patet ex his identitatis & unitatis ratio: ad quam prædicationes omnes conformari debent, quæcunque de naturarum communiione usurpantur: quod quia non observant Ubiquitarii, errare eos necesse est: præsertim cùm discrimen naturæ à personâ non velint attendere. Atque ita fit, ut communissimos etiam terminos, quos Deus & natura nobis præfixit, cogantur pervertere. Quid enim vocula *Est* communius usquam reperiri potest? Et tamen, ne hanc quidem salvam nobis relinquunt.

XL. Arcanos suos modos opponunt: quibus ostendere satagunt: naturam humanam cum divina aliquo modo unum quid & idem esse. Sed quisnam eis hæc mysteria revelavit? quis communissimos hosce terminos inusitato quodam modo & prædicationis genere explicandos esse monuit aut imperavit? Non Christus, non Apostoli, non Patrum ullus. Et quidnam sanum nobis aut integrum deinceps super erit, si permiserimus cuivis ad arcanitates suas quoquo modo provocare?*

* Vide Augustinum lib. 2. c. 72. de doct. Christiana Tom. 3. p. 39. ubi
distinguit inter veritatem connexionum & veritatem sententiarum.
Quem si legeris, sapere utiq; melius incipies, nisi reprobus es.

XXI. Verum quidem est, mysteria divina secundum propriam suam rationem à nobis peruestigari non posse. Si quid tamen verbis & oratione de divinis rebus verè, & citra temeritatem enunciamus, necesse prorsus est, ut communis saltem aliqua notio sive propriè sive figuratè significata verbis ad res ipsas divinas verè accommodatis dari possit: alias nihil credemus, tantum sine mente sonos dabimus.

XLII. Novimus quid sit Trinitas, quia novimus quid sit trias: ait Augustinus l. 8. de Trin. c. 5. Credimus Dn. N. J. C. natum de virgine, quæ Maria vocatur, *Quid sit autem nasci, & quid sit virgo non credimus*, sed prorsus novimus p. 351. T. 3. Eas jam & dicas, arcana quadam virginitatis ratione, prorsus diversa à communi aliarum virginum conditione, Mariam virginem fuisse: aut, si lubet, dicas etiam personas in Trinitate non tres sed septem jam esse, non tamen, secundum communem septenarii rationē, quam omnes, qui sanā mente præditi sunt, concipiunt, sed alia quadam, arcanā & ineffabili. Nos te arcana potius quadam stultitia laborare omnes haud temerè pronunciabimus.

XLIII. Ad eundem prorsus modum si secundum ubiquitousa mysteria affirmas, divinitatem cum humanitate arcana quadam ratione unum quid & idem esse, & secundum hanc identitatem de humana naturā divinas proprietates & operationes enuntiari, eamque omnipræsentem & omnipotentem dici: nos te merito faceffere jubemus.

XLIV. Quid? quod Ecclesiæ vox nimis evidens est & manifesta: qua omnis in naturis proprietatibus & *ἐνεργείας* huiusmodi

C

iusmodi identitas ab hoc mysterio penitus proscribitur.
 De *εσσηγεια* jam sufficiat autoritas S. Maximi: qui in disputa-
 tione cum Pyrrho Monothelita. ^a *Cum recusent isti, in-*
quit, fateri esse voluntatem naturalem, dicturi sunt, esse hyposta-
ticam: si hypostaticam esse dixerint, erit igitur sic quidem filius a-
lia voluntate, quam Pater. hypostaticum enim solam hypostasin
designat? &c. Item: ^b *Cum unam operationem dicitis, quamnam*
istam unam dicere placet? divinam, an humanam an neutram?
^c Respondet Pyrrhus hæreticus: *Cum dicimus unam opera-*
tionem divinitatis Christi & ejus humanitatis, non dicimus hanc
in eo inesse ratione natura, sed modo unionis. Ad hæc S. Maxi-
mus: Necessè est ut aut creatam aut non creatam esse dicatis: si-
quidem nulla penitus intermedia est inter creatam & non crea-
tam. Si creatam dicetis, solam naturam creatam indicabit opera-
tio creata: si non creatam: solam naturam non creatam signabit.
oportet enim omnino naturalia naturis convenire. At quo modo
feri potest, ut natura creata, & quæ cœpit esse operatio sit non-
creata & sine principio atque infinita & creatrix & conserva-
trix: vel natura non creata & principio carentis operatio sit crea-
ta & cœpta atque terminata, & quæ ab alia natura ne dissolvi
queat conservetur? &c. &c.

^a Apud Baron, p. 689. Tom. 8 in Annal. ^b p. 700. ib. ^c Quid quæso
 aliud adversarii nunc clamant?

XLIV. Addamus & Damasceni illud *πολυθεῶδες* *ἄκρον* *ἢ*
Si una, inquit, dominatoris actio est, aut creata erit, aut increata.
Medium enim aliqua inter ista duo non est actio, quemadmodum
neq; natura. Si igitur fuerit creata: creatam solum ostendet natu-
ram; si vero increata, increatam solum essentiam designabit. At in
Christo increata & creata natura: igitur & actio Divina igitur
signa divinitas operabatur, sed non citra carnem, & caro humi-
lia, sed non citra Deitatem.

XLV. Se-



XLV. Secundum hæc & consimilia alia Sanctorum Patrum
effata quærere jam liceat ex Ubiquitariis: num existentiam
Carnis Christi in omni Ubi, quam omnipresenciam
vocant, humanam ἐνέγγυζαν esse putent, * an verò divinam?
Divinam non dicent, opinor: est enim, secundum illos in
humana naturâ, in tantum, ut ea secundum substantiam
in omni loco esse putetur, in quo existit divinitas: nec hu-
manam certè dicent hanc esse ἐνέγγυζαν: quod per se satis
claret. Sequitur ergo eam partim divinam, partim huma-
nam esse: aut certè ἐνέγγυζαν esse divinæ naturæ in humanâ
(ut quidam loquuntur) a deo que tertium quiddam confla-
tum & resultans ex divinâ & humanâ naturâ, quod perso-
nale vocare consueverunt & supernaturale, miraculosum
& illocale: quale reverâ nihil est in Christo; ac si quid tale
esse dicitur, Christus omnino negatur, & destruitur, ut
suprà ex Hieronymo didicimus & ut habet in loco allega-
to S. Maximus. Atq; hæc omnia ex constituto à nobis an-
tea fundamento de naturâ veræ affirmationis & propriâ
virtute voculæ *Est* planissima sunt.

** Loquor ex hypothesis Adversariorum. Etenim ubiq; esse est modus essendi, ut loquuntur
qui nec à re modificata, cujus est modus separari potest: nec rei à tali essentiâ & natu-
râ diverse ullo modo potest attribui. Quid? quod omnipresencia essentialis, de qua hic agi-
mus nihil aliud est, quam actus immerseitatis atq; infinitatis Dei. nihil proinde ubiq; est,
quod non est infinitum. Sic reverâ infinitam faciunt carnem, qui eam in omni loco existere
unâ cum divinitate, contendunt.*

XLVI. Quare ut paucis multa complectamur, & ut in os
mnibus ubiq; enuntiationibus verbi substantivi vis intel-
ligi possit, dicimus, voculam *Est*, si propriè accipiatur, vel
formæ vel suppositi identitatem inferre: si impropriè; si-
militudinem tantum vel representationem indicare.

XLVII. Formæ identitas est in his propositionibus: Θεός
λόγος est æternus, infinitus, immensus, omnipotens. Hu-
mana Natura in Christo, vel Christus secundum carnem
est natus, passus, mortuus, finitus circumscriptus, &c.

XLVIII. Suppositi seu personæ identitas est in his: Filius Mariæ est æternus, incorporeus, omnipræsens: Deus natus passus mortuus est. Quò pertinent sententiæ nostræ: Mihi data est omnis potestas: Et; Ego sum vobiscum.

XLIX. Identitas analogica, quæ in similitudine vel representatione consistit, est in his: Panis est corpus Christi, Vinum est sanguis Christi; Poculum est N. T. Petra est Christus: Johannes est Elias. Christus est Pascha. Circumcisio est foedus, &c.

L. Nulla identitas est in his: Deitas est passa: Humanitas est ubique. Ideoque impossibiles, absurdæ & hæreticæ tales sunt enuntiationes.

LI. Sic hæreticum est, & ex AntiChristi schola apud Ubiquitarios reliquum, quod dicunt; Panem *esse* corpus Christi *proprie*, propter unionem scilicet corporis Christi cum pane. Falsa est hæc prædicationis ratio: ut ex argumentis supra à nobis assignatis eluxit.

J E S U C H R I S T O Æ T E R N O
Dei filio sit gloria & honor
in secula sempiterna.

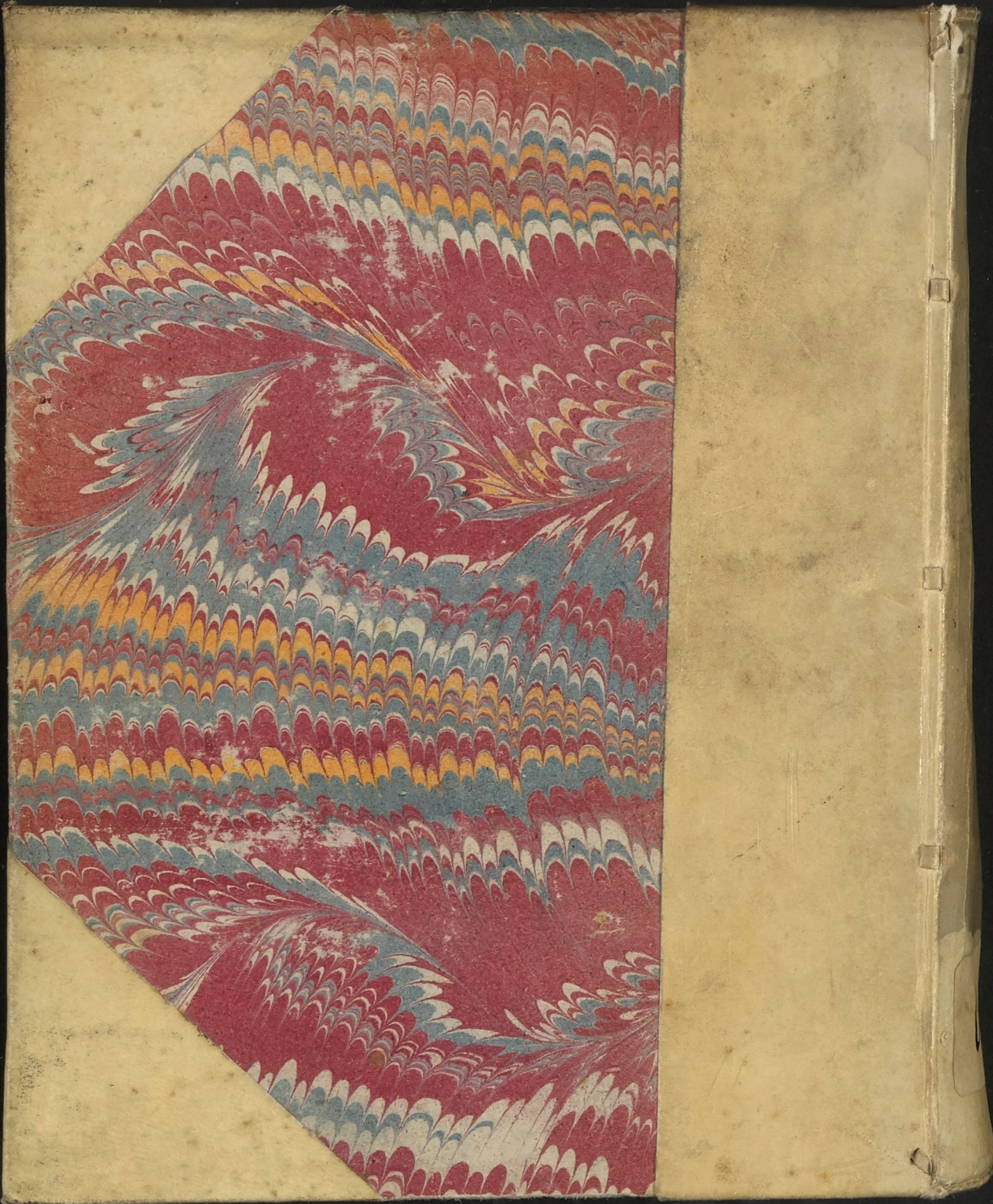
617.

di

m-

22.





Disputatio Quinta
 De
DATIS CHRISTO
 in tempore:

In qua agitur

De vocula EST, ejusq; propria vi, ac germana significatione.

Ex Matth. 28.

Mihi data est omnis potestas in cœlo & in terra.

ET

Ego sum vobiscum usq; ad consummationem seculi.

PRÆSIDE

GREGORIO FRANCO THEOL. D.
 & Prof. Viad.

